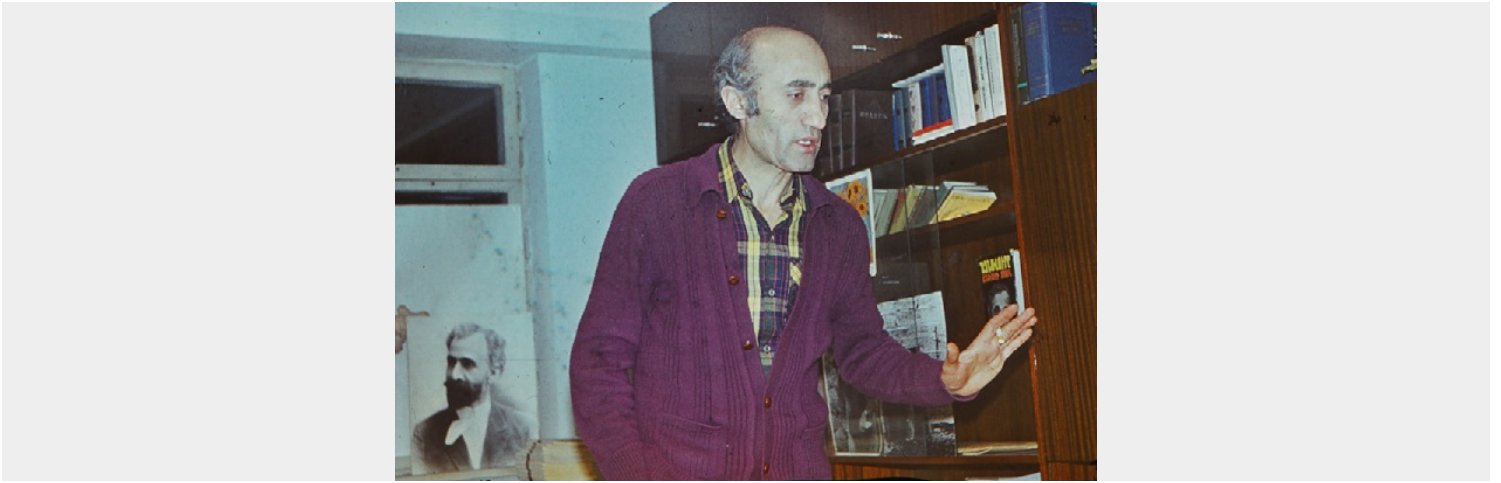

ԱՀՆԻՋՈՐԷՆ՝ ՄՈՒՍԱԼԵՌ

Posted on September 25, 2022 by Keghart

Category: [Opinions](#)

Հրանդ Մաթևոսեան

Մովսէս Ծիրանի, Չանգեզուր, Ջերմուկ, 4 Սեպտեմբեր 2022

Երեւան, 1978, Սեպտեմբեր

Սիրելի ընթերցող՝

Թեեւ Հրանդի մասին քանի մը առիթներով գրած եմ ու անդրադարձած նաեւ մեր ընկերական յարաբերութիւններուն, սակայն այն ինչ որ այսօր պիտի պատմեմ բոլորովին տարբեր է... :

Պէյրուֆէն նոր վերադարձած էի... հեռաձայնեցի.

_ Հրանդ ջան՝ «Թարմ բարեւներ» եմ բերել...(ինք գիտեր որ խօսքը «Բագին»ի մասին է):

_ Ճիշդ ժամանակին զանգեցիր: Արի..., մինչեւ որ հասնես ձուածեղը պատրաստ կը լինի... սպասում եմ:

Ի դէպ Հրանդը կանաչիով ձուածեղ շատ կը սիրեր (ես ալ), պայմանաւ որ թարխունի քանակն ու համեմունքները առատ եւ իր ճաշակով ըլլային: Այդ պատճառով ալ կը նախընտրէր իր ձեռքով պատրաստել... յատկապէս՝ երբ ընտանիքը ուղարկած կ'ըլլար հանգստանալու: Երբ ներս մտայ, ուղիղ իր գրասենեակը առաջնորդեց... :

Չարմանլիօրէն՝ հիւրասիրութիւնը պատրաստած էր իր գրասեղանին վրայ, որուն անկիւնը շարուած գիրքերուն (Թումանեան, Պուլշկին եւ անձանօթ հատոր մը). կողքին կար օղիի շիշը ու կից դրուած էր կանաչի, պանիր, երշիկ եւ ճիշդ մէջտեղը՝ ձուածեղը... տապակով՝ որպէս զի շուտ չսառի: Երբ ակնարկեցի.

-- ինչո՞ւ գրասենեակին մէջ...

Ընդմիջեց.

--Նախ նստի դիմացս... ա՛յ այդպէս...: Եւ ապա իմացիր որ սա իմ տարածքն է... այստեղ հանգիստ եմ զգում... իմ աշխարհի, իմ միջավայրի մէջ եմ եւ ամենակարեւորը՝ այսօր ես զերծ եմ «յաւելեալ գուրգուրանքից»... այնպէս որ ես որոշեցի ընթրենք, Պուլշկինի, Թումանեանի, Մնձուրու եւ միւսների ներկայութեան:

-- Բայց Հրանդ ջան դու ընդհանրապէս չես սիրում նման խորհրդանշական բաներ, այդ ինչպէ՞ս...

-- Նոր չէ որ ես յայտնաբերել եմ Մնձուրուն, սակայն այսօր նրա գիրքը դրել եմ սեղանիս, Պուլշկինի եւ Թումանեանի կողքին:

--Պուլշկինն ու թումանեանը կողք-կողքի հասկացանք, սակայն Մնձուրի՞ն...

–Մնծուրին ձեր Թումանեանն է, սակայն դուք նրան չէք ընկալում դրա համար էլ Թումանեանն էլ չէք հասկանում: Չէք կարողանում թափանցել «պարզութեան» խորքը ու դրա համար էլ, գրողի խորաթափանց անմիջականութիւնը շփոթում էք պարզամտութեան հետ: Մնծուրին կարելի է նոյնիսկ «կենցաղագիր» համարել: Նա հմուտ ազգագրագետի նման կարողանում է յիշել ու նկարագրել ամեն մի մանրուք: Իսկ դա իր մեծագոյն առաւելութիւնն է եւ ոչ թէ թերութիւնը ... ինչպէս դուք էք կարծում:

Հրանդի ակնարկները թեւ ուղղուած էին առհասարակ Սփիւռքին, սակայն ան ի նկատի ունէր նաեւ Պօղոս Մնապեանը, որ ըստ իրեն թիւր կարծիք ունէր ոչ միայն Թումանեանի ու Մնծուրիի մասին, այլեւ Իսահակեանի եւ կամ Կոստան Չարեանի նման մեծութիւններու... : Իրենք՝ Հրանդն ու Պօղոսը կապի մեջ էին... իմ միջոցով: Պօղոսը Հրանդի համար Սփիւռքի լաւագոյն խմբագիրն ու խիզախ հրապարակախօսներէն մէկն էր, իսկ Պօղոսը Հրանդի գրականութիւնը շատ ակտիւ բարձր կը գնահատէր քան՝ Մնծուրիինը: Օր մը, երբ իրեն ըսի թէ Հրանդը շատ ակտիւ բարձր կարծիք ունի Մնծուրիի մասին քան մենք կը կարծենք, ըսաւ. «Գնա եւ իմ ջերմ բարեւներս փոխանցէ Հրանդին եւ ըսէ որ իր Գոմէշի հեշտոցը ես չեմ փոխեր Մնծուրիի ողջ գրականութեան հետ»...

Գացի եւ ըսի.....

Իմ գրասեր ընթերցող՝ թոյլ տուր որ Հրանդի պատասխանը չ'արձանագրեմ, որովհետեւ այնքան ալ պատշաճ եւ նպաստաւոր չէ Պօղոսի համար: Ի դեպ Հրանդը յաճախ կը յիշեր «Բագին»ի շրջանակէն ներս իր «Ահնիծոր» գիրքի քննարկումը, որու համար ոչ միայն երախտապարտ կը զգար «Բագին»ի տողոց, այլ նաեւ յատուկ համակրանք ուներ Պօղոսի հանդէպ: Անոնք ազգային քաղաքական եւ թէկուզ գրական գետնի վրայ ընդհանրութիւններ ունէին, սակայն անոնց հիմնական տարբերութիւնը հետեւեալն էր. որովհետեւ Հրանդի համար գիւղացին մարդկօրէն չաղարտուած գլխագիր Մարդ էր, գիւղագրութիւնը կը համարէր գրականութեան բարձրագոյն դրսեւորում... առանց սակայն հրապարակաւ կամ պաշտօնապէս արտայայտուելու այդ մասին: Այս պատճառով ան ուներ բազմաթիւ ընդդիմադիրներ ու նոյնիսկ՝ թշնամիներ: Իսկ Պօղոսը մասնագիտական (բանասիրական) կրթութիւն ստացած չըլլալու բարդոյթէ կը տառապէր ու թէեւ ինքնաշխատութեամբ կը փորձէր այդ բացը լեցնել, այնուամենայնիւ պարբերաբար թիւրիմացութեան մէջ կ'իյնար... : Երբ խօսքը ծաւալեցաւ գիւղագրութեան մասին եւ ան անդրադարձաւ նաեւ Բակունցի եւ Համաստեղի ունեցած գրական-ոճային որոշ առնչութիւններուն, ես յիշեցի Եղուարդ Պօյաճեանը եւս իբրեւ գիւղագիր: Հրանդը պահ մը լռեց եւ ապա ըսաւ.

--«Թուղթ Չաւակներուս»ը դեռեւս գիւղագրութիւն չէ: Դու ինձ խոստացել ես, սակայն չես բերել այլ գիրքեր, որպէս զի ես կարողանամ ճանաչել Մուսալէռը, այնպէս ինչպէս Մնծուրու «Արմտանը», Բակունցի «Կեորեսը» եւ կամ Համաստեղի ... Ի՞նչը...:

--«Փերչենճը»:

--Այո... Փերչենճը:

--Եւ կամ Մաթեւոսեանի «Ահնիծորը»...

--Թէկուզ...

--Հասկանում եմ, ես քեզ խոստացել եմ եւ կը բերեմ Պօյաճեանի գրքերից, որոնց միջոցով դու կը ճանաչես Մուսալէռը: Սակայն եթէ յիշում ես, Մուսալէռոցիների հետ անձամբ շփուելու համար, մի անգամ ես քեզ տարել էի նրանց մօտ, Մուսա Լերան տօնին առիթով...

--Այո, դա գիշերով էր, գնացինք տեսանք ինչպէ՞ս են հարիսա եփում, խմում, երգում ու պարում: «Խաշլամա» կերանք, օղի խմեցինք ու վերադարձանք... նրանց հետ ուղղակի շփում չէղաւ...

--... Լաւ... ուզո՞ւմ ես վաղը քեզ տանեմ իսկական Մուսալէռոցիների մօտ, Լաւ առիթ կայ...

--Բայց... բանը ինչո՞ւմն է...

--Մանկապատանեկան ընկերս՝ Սեպուհ Սգայեանն է եկել Այնճարից, այդ առիթով հաւաքուելու ենք Քանաքեռի «Մուսալեռցիների Թաղամասը»: Անցնող Շաբաթ յաջող որս ենք առել Մուրատի հետ: Վարուժանն ու մեր միւս ընկերներն էլ ներկայ կը լինեն: Լաւ կը լինի որ դու նախ շփուես Մուսալեռցիների հետ եւ յետոյ ընթերցես Պոյաճեան...:

--Թէեւ հակառակը աւելի ճիշդ կը լինէր, բայց... գնանք:

Երբ իր տունէն դուրս ելայ, ճանապարհին, Կարապի Լիճի մօտ հանդիպեցայ գեղանկարիչ Արտաշես Յունանեանին: Բացատրելէ ետք թէ ուրկէ՞ կու գամ եւ վաղը ո՞ւր պիտի երթանք Հրանդի հետ... զինքն ալ հրաւիրեցի: Արտաշեսի համաձայնութենէն ետք, բարձրացայ «Լենինի Բ. Հանրակացարան» ու գանգեցի «Մտայչի» երեց ուստրին՝ Հայկազունին եւ տեղեկացուցի որ երկու արժանաւոր հիւրեր եւս պիտի ունենանք: Հայկազը առաւել եւս ոգեւորուեցաւ... :

Հաւատարիմ ընթերցող՝

Նախ պետք է բացատրեմ թէ ու՞ր կերթանք: Երկու բազմանդամ գերդաստաններ կ'ապրէին հոն, գլխաւորութեամբ «Իշվըրհուտի» (Պետրոս Պագալեանի) եւ «Մտայչի» (Խաչատուր Սուլաիեանի): Ի դէպ, «Իշվըրհուտ» մեր բարբառով կը նշանակէ, Վիշապ, Հսկայ կամ ուղղակի Դիւցազն: Ան տերն էր իր անունին թէ՛ արտաքին տեսքով եւ թէ՛ իր հերոսի խառնուածքով: Իսկ ըստ Հարկալիկ Պապուկին «Մտայչ» կը նշանակէ, Աչքի ընկնող, աչք մտնող, վստահելի ու հաւատարիմ անձնաւորութիւն: «Մտայչը» իր հերթին

տէրն էր իր անունին, որովհետեւ երկար տարիներ Մովսէս Տէր Գալուստեանի թիկնապահը եղած էր, որուն համար չափազանց հպարտ էր... : Ի դէպ իրենց բուն մականունը «Սիլահեան» էր. այսինքն՝ զէնքի վարժ մարդիք:

Յաջորդ օրը երեկոյեան Հրանդի, Արտաշէսի եւ Սեպուհի հետ ժամանեցինք Քանաքեռ՝ Մուսալէռոցիներու իւրայատուկ թաղամասը, ուր անսովոր եռուզեր մը կար: Մեզմէ առաջ հոն էին արդէն Վարուժան Խտըշեանն ու մեր միւս որսորդ ընկերները, Մարտիկ Պոյաճեանն ու Պօղոս Գասապեանը, որոնք քանի մը երիտասարդներու հետ, զբաղուած էին երէկերու պատրաստութեամբ: Սեղանները դասաւորուած էին Ս տառի նման: Տարբեր տեսակի ճաշերու բոյրերը վարակած էին օդը: Յարակից ծառերէն մէկուն վրայ ոչխար մը կախ՝ մորթահան կ'ըլլար: Տիկիներ եւ աղջիկներ տունէ տուն եւ սենեակէ սենեակ էլ ու մուտ կ'ունենային... : Մեզ դիմաւորեցին Մտայչի եւ Իշվրիուտի երեք տղաքը՝ Հայկազն ու Պօղոսը: Բարի գալուստի ընթացիկ խօսքերէն ետք, Պօղոսը բացատրեց.

--Այս բակը շրջապատած բնակարանները, բոլորն ալ պատկանում են յայտնի Հնչակեան՝ Իշվրիուտի եւ յայտնի դաշնակցական՝ Մտայչի գաւակներուն ու թոռներուն...

Ըլլայ Յունանեանը թէ Մաթեւոսեանը գրեթէ միաժամանակ հարց տուին.

--Բոլոր՞ն էլ...

--Էդ ո՞նց կը լինի... հնչակ-դաշնակ միասին...

--Էդ ի՞նչպէս...

--Իշվրիուտը ունի վեց տղայ եւ մի աղջիկ իսկ Մտայչը՝ հինգ տղայ եւ մի աղջիկ..

-- Իսկ թոռներ՞րը...

--Թոռների հաշիւը չգիտեմ: Շատ են, հարկաւոր է հաշուել... Ներքին ամուսնութիւններ էլ կան...

Կամաց կամաց սեղանները կը համալրուէին ուտեստներով իսկ աթոռները՝ հիւրերով: Ընթացքին, սկսան մօտենալ մեզի թէ՛ երեցներէն եւ թէ՛ ջահելներէն շատեր, որոնք կ'ուզէին ծանօթանալ հիւրերուն:

Առաջինը Հրանդը արտայայտուեցաւ.

-Արտաշէս ջան՝ նկատու՞մ ես, ոչ մի օտար անուն չկայ. Տես՝ Շանթ, Արամ, Սանդուխտ, Անահիտ, Մկրտիչ, Տիգրան, Լուսինէ.....եւ դեռեւս նոր ու չլսուած անուններ էլ կան... Փառքուհի, Չարման....

Արտաշէսը թէեւ իր հերթին զարմացած էր ու հիացած, սակայն փոխանակ Հրանդին պատասխանելու, խօսքը ուղղեց Սեպուհին.

--Իսկ դուք քանի՞ երեխայ էք տանը մեջ...

--Հինգ տղայ եւ աղջիկ մը:

--Անունները...

--Մեծ եղբորս անունը մեծ հորս անունը դրած են, Աւետիս. միւսները Հրայր, Անդրանիկ, Մուրատ եւ ամենափոքրը՝... Սեպուհ, որ ես եմ: Իսկ Քրոջս անունը Աշխէն:

-- Լսում ես Հրանդ, բացի առաջնեկից, միւս բոլորն էլ յեղափոխականների անուններ են: Հրանդը դարձաւ ինձի եւ ըսաւ.

--Ձերոնք դեռ ոչինչ՝ երեք տղայ եւ մի աղջիկ, իսկ Արատաշէսը եւ ես պարտուած ենք... Ուրախ եմ որ մեզ բերեցիր այստեղ:

Արտաշէսը շարունակեց.

--Ես էլ եմ ուրախ Մովսէս ջան, բայց Էդ ո՞նց է լինում որ բոլորն էլ միայն մի աղջիկ ունեն, Մուսալէոցիք այդքան շա՞տ տղամարդ են ծնում... թէ՞... :

--Ի հարկէ միշտ այդպէս չէ, սա պատահականութիւն է: Թէեւ Հերկելեանների մօտ տղամարդկանց ծնելիութիւնը միշտ ութսուն տոկոսից ավել է եղել, բայց ուրիշների մօտ՝ հակառակը... կարող է լինի... :

Երբ հիւրերն ու մեզմէ իւրաքանչիւրը իր տեղը գրաւած էր արդէն, Մտայչը ընկերակցութեամբ՝ Մուսա լերան հերոսներէն՝ «Հարկալիկի» (Սարգիս Հերկելեան) եւ «Մըսթըրի» (որուն իսկական անունը վրիպած է յիշողութենէս), եկան եւ հանդիսաւոր ձեւով բազմեցան կեդրոնը, ճի՛շդ մեր դիմացը: Որովհետեւ այդ օր մեր վաւերական սեղանապետը՝ Սօս Սարգսեանը կը բացակայէր՝ Թամատայի պաշտօնը ստանձնած էր Հայկազը: Եւ որովհետեւ ան զբաղուած կը թուէր ըլլալ նաեւ կազմակերպչական աշխատանքներով, իրեն տեղակալ նշանակեց թամատայի համբաւ ձեռք բերած՝ Պետրոս Հերկելեանին, որուն քոյրը՝ Անուշը Իշվրհուտի հարսներէն մէկն էր: Այդ օր այլ Մուսալէոցիներ եւս հրաւիրուած էին... շատեր իրենց տիկիներով: Ինչպէս. Փայլակ, Խաչեր եւ Հովհաննէս Այնթապլեանները, Չօիրապ եւ Փայլակ Շաննագեանները, Մովսէս եւ Յակոբ Հերկելեանները, Մովսէս Պալապանեանը, Առաքել եւ Արսէն Իսկէճեանները, Աբրահամ Ապաճեանը (Ապաճէն), Արշակ Քեռին (Լուրջեան), Յակոբ Խայոեանը, Սիրակ Մաթոսեանը, Եւայլն: Առաջին կենացը խմուեցաւ Իշվրհուտի յիշատակին, որուն յիշատակը վառ կը մնար թէ՛ իր եւ թէ՛ Մտայչի ժառանգներուն մօտ: Կենացները կը ծաղկեցնէին առաւելաբար Իշվրհուտի եւ Մտայչի թոռներն ու թոռնուհիները, երգելով ազգային ու ժողովրդական երգեր ու արտասանելով բանաստեղծութիւններ, սկսեալ՝ Տերեանէն ու Թումանեանէն հասնելով մինչեւ Վարուժանն ու Պօյաճեանը: Այս վերջինի քանի մը բանաստեղծութիւնները, յատկապէս՝ «Սօսին» ու «Գինով Ալեքսանը», (որոնք ծանօթ չէին մեր հիւրերուն), տարբեր խանդավառութիւն ստեղծեցին... :

Մթնոլորտը տոնական էր, տրամադրութիւնները՝ բարձր, իսկ ուղեղները՝ սանձազերծուած...: Երբ խօսելու հերթը հասաւ Յունանեանին, ըսաւ.

--Ես խօսելու շնորհք չունեմ, սակայն կարող եմ երգել... :

Հայրապետ Սգայեանը շրջապատուած մուսալեռցիներով

Ու սկսաւ. «Ա՛խ, Վասպուրական», «Պարզի՛ր Աղբիւր», «Չարթի՛ր Լաօ» ու երբ հնչեցուց «Չէյթունցիները», այս վերջինը ինքնաբերաբար վերածուեցաւ խմբերգի ու ազգային յեղափոխական երգերը շարունակուեցան ու անելի թեժացուցին տրամադրութիւնները...: Հայկազը ներկայացուց օրուայ հիւրերը, Այնճարի դէկավարներէն՝ Սեպուհը (առանց մոռնալու անոր հօրը՝ Հայրապետ Սգայեանին (Չաղիրինց Պըզտակը) ու հօրեղբօս՝ Խաչիկ Հերկելեանին (Գասատուրինց Խիչէյր), որոնք իր հօր՝ Մտայի գինակից ընկէները եղած էին), գեղանակարիչ ու ժողովրդական երգիչ՝ Արտաշէս Յունանեանին, իսկ Հրանդի մասին եզրակացուց. «Մեր ժամանակակից արձակի փառքն է Հրանդ Մաթեւոսեանը...»: Ու խօսքը փոխանցեց անոր.

Հրանդը ուրիշ ելավ... կամաց-կամաց կողմնակի խօսակցություններն ու նոյնիսկ փսփսուքները մարեցան ու սպասողական լռութիւն տիրեց...: Հակառակ իր սովորութեան, ան հայեացքը ուղղելէ ետք օրուայ Նահապետին ու վերերան հերոսներուն, ըսաւ.

--Ես զգացուած եմ ոչ թէ նրա համար որ սեղանապետը չափազանցուած կարծիք ունի իմ եւ իմ գրականութեան մասին, այլ նրա համար որ գտնուում եմ ձեր մէջ: Քիչ առաջ Մովսէսը ասում էր, որ այս համերաշխութիւնը որ կայ այստեղ հնչակեան եւ դաշնակցական երկու գերդաստանների միջեւ, դա գոյութիւն ունի նաեւ թէ՛ Այնճարում եւ թէ՛ մանաւա՛նդ այստեղի Մուսա Լերան Հայրենակցական Միութիւնում: Ես հաւատում եմ, որ դուք տակաւին լեռներից չէք իջել: Այո՛, ոնց որ Հայկազունն էր ասում, երբ դուք ձուլուեք նոր Հայ կը լինեք...: Ես ցանկանում եմ որ մնաք այսպէս Մուսալեռոցի...: Մեր օրերին գիւղացիք խուժում են դէպի քաղաքները: Արտաշէսի հետ, երկուսս էլ գիւղից ենք եկել Երեւան... մեր երեխեքը արդէն իսկ քաղաքացիներ են: Սակայն անլի ճիշդ կը լիներ եթէ Երեւանցիք ձուլուէին (թէկուզ միամիտ ու անտաշ) գիւղացիների մէջ...: Իմ համագիւղացիներին եմ տեսնում ձեր մէջ... Եթէ դուք այցելեք մեր գիւղերը, յատկապէս Լորին եւ Չագեգուրը, պիտի նշմարեք որ այնտեղ գրեթէ օտար անուններ չկան: Այո, Հայու անունը շատ բան է ասում իր եւ իր ընտանիքի մասին: Մարդկօրէն մաքուր, հայօրէն մաքուր ու արմատապէս ամուր եւ արի ժողովուրդ:... Համայն գիւղացիների կենացը... :

Հրանդի խօսքին վրայ, Հայկազը ինքնաբուխ արտասանեց Անդրանիկ Ծառուկեանի (որուն հանդէպ յատուկ համակրանք ուներ Հրանդը) «Թուղթ Առ Երեւան»-էն քանի մը հատուած ու ակարտեց գայն «Հէ՛յ Ջան Երեւան»ով... արժանանանալով բուն ծափահարութիւններու, սուլոցներու ու գնահատանքի բացազանչութիւններու... :

Այնուհետեւ Պետրոս Հերկելեանը, իբրեւ թամատայի տեղակալ, դրուատելէ ետք Մուսալեռոցիներու համերաշխութիւնը, շնորհաւորեց հիւրերը, Մուսալեռան վերերան հերոսները, Նահապետները, ու շնորհակալական խօսք ուղղեց կազմակերպիչ տղոց, որսորդներուն ու մասնաւոր գնահատանքի արժանացան նաեւ տիկիներն ու հարսները...:

Արդէն առաւօտեան փոքր ժամերու մէջ էինք... Արտաշէսը բնազդաբար սկսաւ շարականներ երգել, հնչպէս. «Լոյս-Լոյս», «Առաւօտ լուսոյ», «Լոյս զուարթ», եւայլն: Երբ օղիէն շիկացած գլուխներն իսկ կախարդուած՝... լուռ կ'ունկնդրէին... յանկարծ հեռունէն տաուկ-զուռնայի ձայն լսուեցաւ: Պահ մը ինքզինքս Այնճար կարծեցի, սակայն անդրադարձայ որ ու՛ր եմ եւ ի՛նչ տեղի կ'ունենայ... :

Այնուհետեւ իմ կենսասէր ընթերցող՝ կարիք կա՞յ նկարագրելու թէ ինչպէ՞ս ընդունուեցաւ տաուկ-զուռնան եւ ի՛նչ խանդավառութեամբ շարունակուեցաւ խրախճանքը... :

Ամենայնդեպս, երբ արդեն ելեկտրական լամպերը սկսած էին կորսնցնել իրենց լոյսի ազդեցութիւնը, Պողոսի կարկադրութեամբ, Հրանդի, Արտաշեսի եւ Սեպուհի հետ լեցուեցանք Մուրատի շտապ օգնութեան համար սահմանուած «մինի պասը» ու իջանք հրապարակ, ուր ազգային-յեղափոխական երգերով շարունակեցինք մեր ոգեւորութիւնը... Լենինի արձանի կողքին, որուն հետ այդ պահուն «հաշտուած» կը թուէինք ըլլալ, որովհետեւ «Արմենիա» պանդոկի դիմացը կանգնած ոստիկանները, թէեւ հեռուն կը հետեւէին մեզ, սակայն ոչ միայն չէին խանգարեր, այլեւ կարծէք թէ պատրաստ էին մեզ պաշտպանելու «անախորժ միջամտողներ»Է.....

Մեկնելէ առաջ Հրանդը ըսաւ.

-- Ինչպէս որ եթէ գեղջուկը ցանք չանի, քաղաքացին սովամահ կը լինի, այնպէս էլ, եթէ գիւղացին իր արեամբ չպատուաստի քաղաքացուն, ազգի կորուստը շատ ակելի հեշտ ու արագ կը լինի... :

Մովսէս Ծիրանի

(4 Սեպտ, 2022, Չանգեզուր, Ջերմուկ)

Յ.Գ.

Մտայն ու Իշվրհուտը ուշ տարիքին երջանիկ մահ ունեցան, ոչ միայն անոր համար որ բազմաթիւ հայորդիներ պարգեւեցին ազգին, այլ մանաւանդ անոր համար որ հնարաւորութիւն ունեցան ապրելու եւ ստեղծագործելու **հայրենի հողի վրայ** ու բախտը ունեցան յաւիտեանս ննջելու **հայրենի հողի մէջ**...

Իմ բանիմաց ու իմաստուն ընթերցող՝

Այս բոլորէն ետք կրնա՞ս ինծի բացատրել, թէ ինչպէ՞ս եւ ինչո՞ւ այս մեծարանքի արժանի հերոսներու մնացորդացը՝ բոլորն ալ մեկնեցան ԱՄՆ, ուր կ'ապրին եւ կը գործեն **օտար հողի վրայ** եւ կը մահանան ու կը թաղուին **օտար հողի մէջ**...

There are no comments yet.